„ЗАСТАВА“ излази три пута у недељи: средом, петком и недељом.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 12 фор.
на пола године . . . . . 6 „
на четврт године . . . . . 3 „
на један месец дана . . . . . 1 „
за Србију:
(у сребру)
на годину 120 гроша, на пола године 60 гроша. а на четврт године 30 гроша чар.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по количини врста или места које заузимају из оваких ситних петит слова, и за сваку врсту плаћа се увек по 6 новчића, а за жиг сваки пут башка по 30 новч.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „Заставе“ у Нови Сад, у кући под бројем 11 и 12 у дунавској улици.

Рукописи не враћају се натраг.

БРОЈ 153. У НОВОМЕ САДУ, У ПЕТАК ЗЕ 31. ДЕКЕМБРА 1871. ГОДИНА VI.

У НОВОМ САДУ 30. декембра.

Крај ове године ту је већ, али се не може ни за једно политично питање рећи, да му је крај, па ма се узело које од постојећих важнијих питања у Европи. Није потпуно још довршено ни питање уједињења немачког, што је било најзамашније европско политично питање ове године, које је решено у првом свом делу на снежним пољанама око Париза, а у другом за зеленим столом дипломатским у Брислу, пошто је снага Француске малаксала под ударцима снажног свога противника — Немачке. Та Немачка још помишља на земље у Аустрији, у којима се отворено исповедају тежње прителовлења Немачкој, шта више непрестано се и прети с тим, чим остали народи у овој држави ударе наглашак на повратак својих права, која им немачко племе овде узапћена држи.

Ни друга тако звана спољна питања, ни сама она која су одпочета, нису довршена, ни само оно „понтуско“ које се на конференцији лондонској у овој години решило, није решено са свим последицама које су требале нужно да изађу из њега, него само у главноме. И једно и друго довде наговештено питање провлачиће се и кроз наступајућу годину; и бар за сад нема никаква знака, са кога би се дало закључивати, да би се у наступајућој години коначно решити могли. Све је у таком стању, да недаје никакве сигурности за трајан мир, и што у времену који дан протече, с тим је људство ближе новим сударима држава, новим ратовима, који стоје као очит подсмех хвалисању појединих људи и народа са хуманитетом, човечанством, цивилизацијом и како се још све ти звучни појмови — али на жалост у самој ствари илузорни — не зову!

Све дакле што ова година у наслеђе идућој оставља, указује на грдне преврате и у политичном и у друштвеном и у религијозном погледу. У овом последњем нарочито се отворила јака борба на западу међу католицима, који су већ сад у велико расцепљени на старо- и ново-католике, и којој ће бити резултат тај: да ће се утаманити млоге од средовечних религијозних предрасуда, које су у млогоме спречавале умни развитак запада у маси народа. Ова се борба уједно може узети и као последњи напор језујитства за одржање свога штетног уплива у католичкој цркви, али данас већ више нема те опасности, да ће језујитизам превладати. Са падом светске власти папине, пала је једна од најмоћнији потпора језуитству, и пад тога њиховог створа, може се сматрати као знак пропасти целокупне снаге и значаја њихова. Као што светска власт папина у последњој борби његовој са Виктором Еманујилом паде као „свршен чин“ историји, тако ће по свој прилици и језуитство иза ове религијозне борбе у Немачкој међу римокатолицима, наћи свога спаса само у историји, т. ј. само ће ту остати траг да га је било а иза неколико колена, утрти ће му се и последњи трагови у животу. За то се већ стара сам овај век, и правац и полет науке.

Но на дневном реду нема важнијих политичких појава нигде.

У Цислитави, где је рајхсрат у послу, који је иначе извор вестима новинарским за овај мах, такође нема ништа важног. Рајхсрат је до сад опет већ могао отворити своје седнице, јер је адрески одбор представничког дома, — као што се јавља, био готов још 28. ов. м. са нацртом адресе, којом ће одговорити на престолну беседу, а и одбор господског дома биће скоро са истим предметом готов. Нацрт адресе представничког дома израдио је Херпст, али као што пишу „П. Л.“ из Беча врло не потпуно, да ће се морати млого исправљати у одбору пре него што се изнесе у јавну седницу рајхсрата. Него ће се при адресној дебати, по свој прилици врло занимљива дебата морати развити, јер се адресом хоће вотум поверења овоме министарству да даде, чиме се мисли исто утврдити код круне, што опозиција никако неће допустити моћи. О самој суштини адресе још се ништа поузданог није изнело на јавност, ма да неки органи доносе поједина места од тога нацрта. Само се толико знаде, да ће адреса имати осамнајест ставака, и да је већим делом парафраза престолне беседе. Још је вредно спомена, да су тиролски и далматински заступници, који искључиво припадају федералистичкој опозицији, јавили да долазе у рајхсрат, а неки дознају, да ће и Моравци у њега доћи, што се може тумачити као намера опозиције, да туку уставоверне Немце на њиховом сопственом земљишту, у уставоверном рајхсрату.

На сваки начин да је по исход дебате адреске у рајхсрату понајважније, како ће се у њој Пољаци држати. „Газ. Нар.“ позива Пољаке, да при оном ставу адресе, где се свеза галички ствари са реформом избора наглашава, не само гласају против истога, него да јасно изјаве, да ако се тај став из адресе не изостави, да ће се пољски заступници морати уздржати од гласања. Таку изјаву требали су Пољаци још у адреском одбору предати. Јер, као рајхсратски програм постављено заплетање та два питања, показује не само насиље на Пољаке учињено на штету њихови права, него и одлагања галичког изравнања, пошто се види да влада реформу изборног реда неће у овој рајхсратској сесији поднети на претрес, то би по томе морало и галичко питање са дневног реда спасти. Тако мисли „Газ. Народова“ но пољска делегација до сад је показала, да се не обзире млого на јавно мнење своје земље, и ако је истина, да је Андрашији пошло за руком да увери пољске заступнике да он за њих ради, онда ће Пољаци у рајхсрату остати и чинити оно, што буде Андрашија хтео. Дал ће их овај „искрени“ државник преварити, о томе као да се у пољском клубу не мисли, а то би тек требало да је пољској делегацији прва брига. —

Транслитава, још се сиромашнија на дневним новостима политичког значаја. Спомена вредно је само то, да је угарски сабор после ферија божићни опет наставио своју радњу 28 ов. м. и да је сад на дневном реду специјална дебата о буџету просветном, уза кога ће по свој прилици доћи на дневни ред буџет за војену крајину, ради чега су и заступници српске народности на угарском сабору, већ отишли у Пешту, да учествују у том предмету заступајући користи нашег народа у крајини.

Што је досад познато из преговора неких чланова народне странке из тројединице са мађарском владом, управо са председником те владе гр. Лоњајем то је јављено. Сад се још има ствари додати то, да неки листови, и то они од деакове странке веле да ће се ти преговори заиста наставити у Пешти и да ће се ту и довршити, наравно у нади да ће народна странка у тројединици напустити своје становиште и изићи на сусрет мађарској влади до оне границе, коју нађе за добро поставити та влада. „П. Н.“ већ кличе, да је нар. странка, т. ј. они чланови њени, који су у Бечу с Лоњајем преговарали, одступила од своје септембарске еманације, и у томе за „П. Н.“ лежи већ велика корист тих преговарања. Даље изводи тај лист, како су унионисте тако исто добри народњаци као и они, који нарочито тај назив за себе присвајају (гле!). По „Пешти Наплову“, Лоњаји је у тим преговорима управо само посредовао, а што нема никаква стварна успеха, томе је узрок тај, што преговарачи нису вољни на своју руку свршивати таке важне послове. Тако дакле по „П. Н.“ има изгледа и на продужење и на успех преговора са народном странком у тројединици. Међу тим треба причекати и на оно, шта ће у тој ствари рећи народна странка из тројединице.

Као што се бечким и пештанским листовима из Букурешта јавља, питање румунски жељезница које беше тако озбиљан вид узело, да се већ чивутска журналистика поплашила од могућег рата — сад је решено и то с тим, што је познати предлог Блајредеров у скупштини усвојен, те ће се и о томе питању сад престати говорити.

ГОДИНА 1871.

Ре Редка је година, на којој је толико знаменосности и значајни догађаја светски нанизано, но, као што је год. 1871. У њој се довршиошио горостасан рат, који је вођен између ђу Француске и Немачке, и кога су последиедице како у политичном, тако и друштвеноеном погледу неизмерне. Два велика народа, да, француски и немачки, борише се о првенвенство, и више од тристагодишње народнодно супарништво оконча се поразом Француске, каквога је редко у историји света. Немачки народ, или боље рећи немачка држава ава попе се на вршак спољашње величине не своје, и окрутност победоносни Немаца ца показа се отонски времена, кад су Немцемци над северним полабским Славенима бесниснили.

II Поражена Француска на освету и на ослоблобођење отргнути области своји мислећи, управи поглед свој на Русију, тражећи њено пријатељство и савезништво. Но колико геогрографски положај Француску и Русију на са савезништво упућује, толико обоје имају у кр крилу свом стихије, које се одбијају. Фрагранцуска је гњездо слободе до разузданости, до анархије; Русија је гњездо самовласти до безграничности.

У У Француској се истакла ове године мисаисао, која је у „комуни“, т. ј. у таком друшуштвеном облику живота тражила, у ком би пи политично и економско друштво једно и исисто било, или боље рећи, прво се у другуго претворило. „Комуна“ паришка борилаила се од 6. марта до 12. маја са државном ом власти Француске у Верзељу, и напоследедку је у крви и пламену изчезла. Но мисаисао „комуне“, т. ј. слободне обштине није утамамањена, она се спојила са раденичким покркретом у Европи, и ако и неће на скоро, и у у облику у ком се први пут појавила, битти остварена, она ће ипак кад тад постојојећи политични и друштвени строј преобраразити, и народима други правац дати. Фраранцуска међутим још се није консолидовавала, учврстила; носи на себи име републблике, у ствари је пак у канцама монархијсијски странака. Француска је на прагу кататастрофе.

I Русија је при крају прошле и у почетку ове се године наступила као громовлак, да сврврши са дипломатским Седаном. Мислило се, ,, да је Русија унапред са Пруском уговорررила цену, за коју ће јој на стражи стојатити противу Француске, и пречити, да ко Немемцима не заиђе за леђа; мислило се, да ће ђ Русија покренути источно питање, и да ће в преко Галиције и Беча у Цариград — а он она се задовољи са Црним Морем, и исти Горорчаков, који је год. 1856. казао, да Русијаја више није дужна, бринути се за европоску равнотежу, сад наједанпут пронађе: да ј је Турска и Аустрија нужна за равнотежжу Европе, и да Русија своје интересе нећеће да дели од „обшти интереса мира и друруштвеног и политичног реда у Европи“. Штто под тим „миром“ и редом физично, мататеријално и морално од године до годинине све више пропадају, или бар несношљиво пате милијони Славена, то је Горчакакову девета брига. Руска дипломација дајеје се од Бизмарка обмањивати, као оно Фрранцуска год. 1866. и затим. Међутим нисисмо ни желили, да Русија оружаном рукомом Славене на истоку и западу ослобођавава, него само то, да неизалази из резерерве према Турској и Аустро-Угарској, и да а не буде „стражар мира“ у корист други нарарода и противу сами Славена, нарочито на а истоку Европе.

Аустро-Угарска је ове године била у непепрестаној кризи. У почетку ове године Хохохенварт побуди наде у Славенима у Аустртрији, цар признаде „државно право Ческеке“ најсвечаније и обећа исто признање и крурунском заклетвом посведочити; већ и оснсновни чланци беху готови — кад Бајст и А Андрашије осујетише покушај поравнања са а Чесима, и стара политика „витлања у ковковитлац“ опет победи, те се уставоверци Немемци и опет дочепаше државног крмана ,а, да у струји Бизмаркове политике крмананећи помогну натерати брод државни на а пруд, на коме ће и без Седана насестити тако, као код морски бродова после јаког „корабљекрушења“. Сад је у цислитавској државној половини исто стање које је било и за времена првог „грађанског“ министарства. Уставоверни Немци напрежу последње силе да се утврде у унутарњој политици на челу владе, и данашња владавина тамошња, није више од једног корака удаљена од формалног апсолутизма, који фактично већ постоји, као једино могућа владавинска форма, која је урођена немачком карактеру.

Друга државна половина аустро-угарске, Транслитава или Угарска, у свему секундира оној цислитавској, и од времена како Андрашија замену Бајста на столици министра спољни послова више него игда у свему па и у правцу повраћања апсолутизма. Преустројство жупанија и слободни краљевски вароши, као и у опште сви закони донесени или уведени ове године у живот обележавају јасно повратак апсолутизма ако и не сасвим потуног, оно бар у великој мери, ма и под неапсолутном формом; тек је у свему слободан простор отворен апсолутној вољи владе почињући од самог сабора пак до општине, кроз цео државни организам. Целокупно пак стање није се ни у длаку побољшало, шта више, с погледом на демократско начело, на коме је ова државна половина по законима својим од 1848 год. постављена била, погоршало се у толико у колико је то начело скресано и изсакаћено тако да му је суштина потрвена и само форма — и то нагрђења утискивањем представништва капитала у чист демократски принцип представништва, чим је учињен назадак, — заостала у животу.

У погледу питања народности, што је за угарску „горуће питање,“ ова година нема никакве промене да забележи. Толико јој остаје само да означи, у више прилика покушани тероризам мађарске владе односно њених органа на народностима, у виду изгреда у словачким и српским крајевима, изнимног стања у Ердељу, и према српским школама у виду строгог извршивања законски определења. У самој суштини стоји то питање у истом стадијуму као и прошле године. У државо-правном погледу пак, односно у државо-правном одношају угарске према тројединци, беше последњи дана наступила не толико промена колико неки „покушај какве измене“ у постојећем запетом стању с тим, што је мађарска влада стала у неке преговоре са народном странком из троједне краљевине, ради коначног утврђења тога одношаја, као што је познато. Међу тим, за сада пак од тих преговора нема никаква успеха, пошто су обострана становишта така, да о успеху преговора није могло ни речи бити.

По наш народ ова година ни према појединим деловима, ни према целини није берићетна ни на ком пољу. На политичном пољу овостраног дела народа нашег, поред тога, што питање народности у угарској није решено на задовољство народа, и поред неуређеног одношаја угарске са троједном краљевином, изречено је и ове године, а делимице је и изведено развојачење војене крајине, на неуставан и народној жељи противан начин, са очевидним смером да се и тога пута највећа и неправда и штета учини нашем народу, ваљда за толике крваве заслуге његове за „цара и државу!“ На просветно-народном пољу, имамо се такође потужити, што се од владе непрестано стављају на пут пречаге коначном уређењу наши просветни, автономијом ујамчени институција, као и на свакичашње мешање владе, шта више и саме круне у наше црквено-просветне унутарње ствари, као оно приликом намереног избора митрополита. Међу тим на томе смо пољу ипак у напредовању добар комад пута учинили, и ако нису у свему резултати онаки какви би се желити могли, то је једно са споменути препрека владе саме, друго, што и овде треба времена, као код сваког почетка, да се рад стално и са највећом коришћу развије.

Но по српски народ у целини најважније је оно што се у Србији и Црној Гори догађало у овој години, а нарочито тиче нас се одношај ови двеју српски држава ради позива њиховог, да заједнички остваре дух

српске политике, да заједнички ослободе остали српски народ у Турској, да припомогну ослобођењу сродног нам бугарског народа. У том погледу чињени су покушаји зближења, и то не обичног дипломатског, него братског и делотворног зближења пријатељства и свезе, но — као да је то од времена путовања у Ливадију прекинуто, и изгледа, као да је тај пут одговор Црној Гори. Ми ово напомињемо само за то, да би тим пре та ствар опет у течај дошла.

Значајно је пак свакојако, да је у Србији, у спољној политици дунуо други ветар. Знакова има пуно за то, да су српски државници дошли до увиђавности, да од извршења задатка Србије нема ништа све дотле, док год дипломација Србије буде носила скут дипломацији бечко-пештанској. Ово је ваљда једина светла тачка на овогодишњем облачном небу политике српске и бар неки вид залоге, да се онде рачуна са чињеницама онако какве су у самој ствари. По наш народ у целини и ако га и ова година оставља у оном стању у коме га је затекла, може се ипак рећи да није баш без икакве користи протекла; на оним местима, где се до сад о томе није хтело ништа чути, сад се гледа где су прави пријатељи наше народне тежње, где ли су непријатељи, — а то је велика корист.

Ми испраћамо ову годину са жељом: да наступајућа донесе собом оне догађаје, који ће решити већ један пут и питање нашег народног ослобођења и уједињења; ваљда је већ једанпут и оно на реду.

ПРЕДСТАВКА ЕПАРХИЈСКЕ СКУПШТИНЕ СРЕМСКЕ АРХИДИЈЕЦЕЗЕ.

Ваше царско и крал. апост. Величанство!
Најмилостивији господару!

Од онога дана, када је један део српскога народа на позив и већ до несношења претераном самовољом деспотске владе принуђен био, да остави гробовима својих отаца освећени завичај, пак се, нашавши са ове стране Саве и Дунава гостољубива дочека настанио у овим земљама — уређивао је он своје властите црквене одношаје савршено автономним начином и то на основу милостиво му подарених привилеђија, које задобише углављеним обвезама силу обостранога уговора.

Најважније међу тима писмено потврђеним правима беше неограничен, слободан избор црквеног поглавара. Право то са обзиром на права што су већ постојала наново је добило израза у диплому од 20. авг. 1691., коју је Вашега Велич. славнога спомена предак Леополдо I. издао, признавши народу српскоме право, да може бирати из своје средине једнога од синова својега племена за архијепископа, који ће руководити црквеним одношајима. Диплома та са свима правима, што су предцима вашим припадала и што се у њој спомињу, признавана је и потврђивана више пута у краљевским одписима светлих предака Вашега Велич., наиме цара Јосифа I. и од 7. августа и 29. септ. 1706., Карла VI. од 2. авг. 1713., 10. апр. 1715. и царице Марије Терезије од 24. априла и 18. маја 1743. Па ни буре што задрмаше 1848. г. царевином и поља наша у пустош преобратише, не само да не могоше ишчупати ово право из спомена народног и у опасност довести; него оне допринеше још учвршћењу његовом, јер је слободно обављени избор наше црквене поглавице добио најмилостивију потврду, чиме су му уједно и сва стара права повраћена. Кроз два века нанизана признања онога права, што Србима припада на уређивање и управљање својих црквених одношаја и на избор црквене поглавице, рекли бисмо да осигуравају то право противу свакога ограничавања и ако верност највишој династији, љубав отачбини и за царевину рекама проливена крв што вреде, онда су Срби то право што им припада сувише великом ценом пре искупили, него да би им се то могло дирнути. Оснажено историјским предањима и тиме што га се Срби вазда држаху а освећено упражнавањем и за њ принетим жртвама постало је право то условом за морални развитак у Срба. Али и црквене уредбе ишту, да се избор црквенога поглавара ничим не препречује јер по истим уредбама место црквене поглавице не сме остати непопуњено више од три месеца дана.

Пошто је по смрти последњега патријарха већ више од две године протекло; пошто даље црквени и школски одношаји снажнога и сугласнога руковођења нужно потребују; па пошто и сремско-славонска епархија не може бити дуже без својега дијецезана, а да јој важни морални и религиозни интереси у опасност не дођу: то је српски народни сабор држао, да по упражњавању права што му припада а следећи црквеним уредбама мора предузети избор патријарха. Намери тој ставише на пут препреке, које нека би Ваше Величанство милостиво уклонити благоизволело.

Са потпуним страхопоштовањем потписаној епархијској скупштини сремско-славонске дијецезе несу познати узроци, са којих се народноме сабору у извршењу његове најважније задаће на пут стало; али се са мирном савешћу усуђујемо тврдити, да највећа важност тих узрока не може претегнути штету, која се народу српском са те забране избора нанети мора.

Наша је најсветија дужност да потражимо помоћи противу тога. У вршењу те дужности усуђује се најпокорније потписана епархијска скупштина да изнесе пред узвишени престо понизну молбу одајући се пуном надању:

Да ће Ваше Величанство благоизволети по уобичајеној милости, која се Србима у свако доба чинила, издати налог крал. угарском министру црквених и просветних дела, да се српском народном сабору што пре да прилика, да може на основу писмено потврђених давнашњих права избор патријарха без икакве препреке предузети.

Из епархијске скупштине српско-славонске дијецезе држане у Карловцима 8. (20.) окт. 1871.

ДОПИСИ.

А. — **Праг** 21. дец. Седнице рајхсрата одложене су због празника нове године до 2. јануара. Одбори, којима је поверено, да прегледају поднешени прорачун за годину 1872., као и да спреме одговор на царску престолну беседу, за то ће време радити, поменуте предлоге претрести, те готов елаборат рајхсрату на уважење поднети, који ће сигурно веселе централисте набрзо без икаква промишљења одобрити, као што је учињено при вотирању прорачуна за прва три месеца. Заступничка кућа усвојила је овај владин предлог на предлог Херистов en bloc, а тиме је хтела изразити поверење садањем министарству и централистичном систему; дочим у господској кући у том погледу појавила се опозиција, која у вотирању нужних новчаних сума за државне потребе никако недоводи у свезу тиме уједно и одобравање политике садањега министарства, те се тако предлогу кнеза Чарторискога, који поред одобравања буџета неодаје уједно и адресу поверења министарству, придружили гроф Фалкенхајм, кнез Шварценберг, кнез Паар и дворски маршал гр. Лариш. Опонентном држању овога последњега, који у самом двору око личности цареве уважено звање обавља, приписује се врло велика политична важност, и из тога се изводе брзе неповољне посљедице по садање министарство и систему.

Прорачун за годину 1872, ког је влада рајхсрату на одобрење поднела, тако је скројен, да цислитава, која је и онако до грла презадужена, претрпиће дефицит од 50,781.074 форината, дочим је прошле године био дефицит само 11 милиона. Прошле је године било државнога издатка 345,676,940 фор. сада је пак означен са 350,380.933 фор. дакле ове године мораће више потрошити 14 милиона. Дочим је лане приход прелиминиран са 333,949.907 фор. сада је обележен само са 308,599.859 фор. и у овој рубрици дакле показује се мањак од 25,350.048 фор. Сваке године умножавају се издатци, смањују се приходи, народ усљед силних политичних терета и издатака осиромашио, и већ до просјачкога штапа дотеран, држава сама до грла презадужена, одкуда помоћи? Само тако даље!

Са новом годином наступиће и нове појаве у садањем министарству. Министар Холцгетан, који је досада провизорно обављао министарство финансије, примиће портфељ заједничкога министра финансије, а Брестл ће наступити његово место.

Конфискације овдашњих политичних листова непрестано трају, сваким даном све се живље појављују. 18. дек. сви су овдашњи политични листови приликом претресања престолне беседе конфисцирани. Чешким листовима неје слободно свето право свога народа и отачаства заступати, а уставоверним дозвољено је најгаднијим изразима ружити чешку опозицију. Узорите уставности!

А. **Праг** 22. дек. Поред рајхсрата, који се ових дана скупио, и поглавиту позорност политичних кругова на себе обратио, још је већа и знаменитија појава, која све политичне странке са разним комбинацијама занима, преговарање неких народних заступника из троједнице са угарским министром-председником Лоњајем. Од како је овај министар заменио Андрашија у угарском кабинету, непрестано се по свима новинама трубило, да је он преко свога повереника Хеленбаха, који је у последње време самовољне и шпекулантске владавине баруна Рауха и мађарона, сасвим одступио са политичнога терена у троједници, позивао вође народне странке у будућем загребачком сабору на договор, те да се тим путем информира о политичном програму и захтевима народне опозиције, и да се усљед саветовања узајамним обавештавањем изгладе диференције, које су чиниле провалу између мађаронске владајуће клике и народне странке, или боље рећи целога српско-хрватскога народа у троједници. Ми смо овим гласовима врло малу веру поклањали, јер смо сматрали овакова преговарања за сасвим излишна. Пресуду је садањој влади у троједници изрекао сам народ у летошњим изборима; програм народне странке обележен је у свима говорима, којим су поједини народни заступници као кандидати са својом политичном исповести изашли пред своје бираче, он је поред тога свестрано и тачно у свима народним органима прецизиран, а огледа се јасно и у септембарској еманацији народних заступника. Ако је мађарска влада и њен садашњи шеф Лоњај желео се подробно упознати са програмом народне странке у троједници, то је досада хиљаду пута могао учинити, а још најбоље у самом сабору. Мађарска влада неје требала три пута загребачки сабор одгађати, и том учином и онако сакат устав још еклатантније окрњити, а читаву земљу пуну годину дана без свога заступства оставити. Сабор ће своје жеље и тегобе мађарској влади очитовати. он је једини властан наметуту нагодбу прихватити, ревидирати или одбацити; а саветовање са појединим члановима и ако прокрчују пут успешном споразумљењу, али несу свуда од практичне вредности, а још мање у троједници, где поједини народни заступници у важнијим тачкама народнога програма несу подпуно солидарни. Народни заступници знајући, да уз њих народ стоји, а свесни свога узвишенога позива и светиње народних права, а поглавито после еманације од 8. септ. т. г. знају да је свако приватно саветовање са мађарском владом излишно, јер одвећ сумњамо у правичну искреност садањега мађарскога кабинета према троједници. Ми несумњамо, да о овоме нису подпуно осведочени прваци народне странке, те због тога и сматрамо у доласку Мразовића, Крестића, Рачкога, Јакића и Вончине у Беч на саветовање са Лоњајем узвишену родољубиву жељу, да се пригњеченом народу што пре помогне, и земља у нормални ред доведе. Они су трипута имали конференцију са Лоњајем, и предали су му меморандум, у ком су жеље народне странке подпуно изложене, који је Лоњај већ самом краљу на увиђење поднео. Немачки листови тврде, да је у овим преговорима речених вођа народне странке са Лоњајем углављено: да именовање хрватскога бана буде у будуће не само на предлог угарскога министра-председника, већем укупног мађарског министарства, да је хрватски министар одговоран и загребачком сабору, да се у финансијским стварима даде нека автономија (али каква, неспомиње се) домаћој земаљској влади, иначе остају финансије као и досада заједничке, да ће се и остале граничарске пуковније што пре по моделу беловарских пуковнија провинцијалисати и т. д. Ми ћемо наскоро у свима овим стварима на чисто бити, јер је време састанку загребачкога сабора за који дан, а до тога времена ова тајна саветовања добиће већ позитиван карактер.

Поред конференције народних заступника са угарским министром-председником била је такође конференција у Бечу неких чланова земаљске владе и других мађарона. На овој су учествовали; бан Бедековић, Шухај, Вакановић, Боговић, ф. м. л. Молинари, ф. м. л. Розенцвајг, гроф Лаци Пејачевић, Јулије Јелачић, властелин Коломан Микшић, Јулије Крчивој, велики жупан Светозар Кушевић и арцибискуп Михаљевић. Они су своја саветовања држали у кући грофа Ердедија у циљи, да влади са својим саветом на руци буду. Мањина је била мнења, да овака преговарања са опозицином неводе никаквој користи, но да треба сабор или сасвим распустити, или по новога одгодити, те да треба опозицију строгим мерама у шкрипцу држати; но знатна већина била је противна томе мњењу, да сада никако није време строгом поступању према опозицији, и да би распуштање или ново одгађање сабора још већу огорченост против владе проузроковало, а тим више, што је по исказу једнога члана ове конференције, и сам краљ томе противан. Ова мађаронска конференција није могла у главноме ништа одлучити, но је закључила, да се са радом пречека, док захтеви народне странке на јавност изађу, а наложила је грофу Лаци Пејачевићу, да ма на који начин дозна за жеље народне странке изражене у њиховом меморандуму. По данашњој брзојавној вести из Беча и ова је мађаронска конференција поднела грофу Лоњају свој меморандум, који ће се заједно са меморандумом народне странке под председништвом самога краља претресати у савету угарских министара, који су на ту сврху у Беч дошли.

По ново се поговара, да је Бан Бедековић оставку поднео, шта више, да му је та оставка и уважена. У случају, ако ова преговарања неби успешнога резултата имала, именован ће бити ф. м. л. Молинари за цивилнога и милитарнога гувернера укупне троједне краљевине.

— „Дајче Цтг.“ нов лист, који је сада почео у Бечу излазити, да заступа чисто немачке интересе у Аустрији, донео је у првом свом броју следећу вест, која гласи: да се у главноме стану феудалне аристократије за извесно поговара, да је министарство Ауерспергерово већем своју улогу проиграло, јер су такви изгледи, да заступничка кућа услед иступања њихова неће моћи закључке доносити. Онда ће именован бити гроф Егберт Белкреди за министра-председника, а гроф Хејнрих Јарослав Клам-Мартиниц министром унутарњих дела. „Нека сви због тога,“ вели тај лист, и „кога се ова вест тиче, а поглавито наши заступници, добро промотре, и да незакључе пре вотирање буџета, док се неутврди чврст темељ за право и слободу.“

У Босни *(под Козаром)* 16. дец. Ред ми је, да се прије свега испричам — рђег дописивања ради. Не бојте се — околности се у Босни ни најмање на боље окренуле нису; имало би се о којечему јављати..... Узрок, с кога ми дописи застадоше, не лежи дакле у томе. У личном расположењу моме тражити га ваља, и ако ме због тог осудите, осудили сте све, па и себе самог. Нисам ли вам јављао поједина ужасна дјела турских и хришћанских силеција; нисам ли вам дошаптавао све лукаве тајне и намјере, неситих комшија; нисам ли вас извјешћиво о гладу о поплави, о глупости и неваљалству, о неслоги и кукавичлуку и о свим другим јадима, који нас спалазише. Па која ваљда отуд! Јели икоја хришћанска гарантујућа сила прстом макла, да се стање рајино на боље окрене?! Није. Јели се постигло оно, за чим смо највише жудили, а то је, да у ослобођене браће у Србији, разиграмо успавано срце; да им пробудимо гњеве на душмана крвног, те да тресну бар оружјем које о рамену носе, ако ништа друго. — Напротив! Скупштина као израз народне воље у Србији, нема ни осећања за то а камо ли одважности. Осим трулежи западне која се питањем жељезнице увукла у скупштину, опазилисмо на жалост да се неки неодољивом жељом за турско господство изразише, и тој жељи у страсном захтевању драконских закона против слободе ријечи, т. ј. батином против слободне штампе напуштањем личне слободе и сигурности и т. д. чак и јасан облик дадоше. Дакле која ваљда што је Србија знала за наше јаде.

Сви ми видимо јасно, страховит и јадан живот нашег народа, и потом наше дужности, па опет и опет трпимо, да се познатим немаром и грешним одлагањем, још и горе трује изпемогло тјело народа..... То је видите, што неможемо да сватимо, па зато и умукоемо и оканисмо се не корисног посла.

Еле ко што рекох, није нестало зулума у Босни, него само дописа: а казао сам вам зашто.

Зулум ће турски престати онда, кад престане турско господство. Знамо ми то. Треба одклонити узроке, па ће нестати и пошљедице. С тога гледишта сматрајте и новије промјене у падишиној држави, у самом Цариграду и у вилајецкој управи. Колико је непоштење у цијелом организму отоманске државе, види се и отуд, што су ономад главног чиновника у министарству цариградском осудили на четири године робије. Јавна је тајна, да се пашалуци и вилајети продају за паре, — ко више да, баш право: под аренду. А паше и везири опет продају мања званија, те сви заједно гуле сиротињу рају. А заступници страних сила! Шта раде они, питаћете ви?! Све друго само не своју дужност. Једни троше своју плаћу, сматрајући то својим задатком, други опет стичу и по кадшто чудноватим начином, те сматрају тако своје мјесто згодном приликом да могу шта више стећи, за старе дане. За догађаје око себе они немаре. Кундшафтсгелдери се рачунају и издају, али кундшафтери вазда онако и оно јављају, што се најрадије у Бечу, Берлину, Паризу, Петрограду и т. д. слуша. И то неби спомињали, да нема ничега другог, а то је, да су некоји од ситнији заступника ти страни сила управо непријатељски расположени према хришћанском народу, а нарочито православном. Сјетите се само познатог лијеванског аустр. конзула Дембинског, — тај некрије своје непријатељство. Тако исто је познато у овим крајевима расположење конзуларног агента аустр. Драганчића према Србима. Он то, дакако очито не показује, али упитајте ма кога овамо, па ће те се увјерити. Овамо се у опште држи, да је он узрок, што су Пелагића у турску тамницу бацили.

Говорило се у оно вријеме, да је баш он био зли дух Али Риза паше, тадашњег мутесарифа бањалучког и да је он, т. ј. господин конзуларни агенат оног доброћудног пашу против Пелагића узбунио, говорећи му да је Пелагић официр српски а не калуђер, да је богословија војничка школа и т. д. У опште се о овом господину много говорило, а не сумњам да се на пошљетку и опет сазнати неће, што је од тог говора истина а што није. Да га Срби сматрају непријатељем својим, то стоји.

То је што се турског господства и пријатеља тог господства тиче.

Сад да пређемо на нас саме. Ту је тек жалост. Све скоро знатније варошке општине српске подељене су на двоје. Карактеристично је, да је напредна странка са малом изнимком (сваће слабија) поштенија али сиромашнија имањем, а натражњачка сваће богата. Чудо је било заиста како су неке знатније општине пристало биле уз тужбу на Дионисија митроп. али се и том чуду нашао природан узрок. Почео је да гули и богаташе, па зато све досад сви издржаше увтрајни у слоги проти Дионисије, који се, догод су они сложни вратити неће. Главни скутоноша Дионисијин овамо у крајини, протопоп Стојан Утриновић (јер трговца Симу Стефановића и не рачунамо; он ће само дотле бити за Дионисију, док му овај не потражи оно 200 до 300 дуката што му их је посудио) онај чувени прото што је фабрициро мурове те ударо у име сељака на ону срамну прошњу његову патрикиц цариград, ком, да се Дионисије врати, осуђен је ови дана на робију и окован у гвожђе, тако и све његово друштво. Он је због јатаклука с разбојницн осуђен. Он и некоји Турци издржавали су неке лупеже, који су ужасно сироте сељаке глобили и онда ту глобу с Турцима и с протом дјелили. Сваћа између Турака и њега, учини том ортаклуку крај. Сељаци су отуд грдне муке претрпили. Поштени људи који нису ништа знали о тим лоповима, глобљени су и мучени, под изликом, да су разбојнике чували и сакривали, а оне праве кривце обилазише. Тако је сељак и од једне и од друге стране глобљен. Било је вриједно видјети каквим се лукавством Дионисије у ту ствар умјешо, само да свог проту избави. Био се кројио план како би сву ту кривицу на невине али значајне људе бацили, и ствар у виду дизања буне претставили, те тако поштене неке људе једним махом уништили. Али се измаче Дионисији слава. Ако нигђе овђе се обистинило, оно што наши кажу: ко под другим јаму копа сам у њу пада. При свем том говори се да ће Дионисије заиста опет у Сарајево доћи. Његов намјесник Данило, био је недавно амо у крајини. Дочекали су га свуда ко што треба. Из овог јединог пута види се да је оно исто што и Дионисије. Попио је за паре и т. д. док му чланови градишке општине не скресаше истину у брк, тако да је одма моро прелазити у Аустрију, отуд се вратио преко Брода у Сарајево. Они који доиста држе да су народу нужне те ладолеже, морали би потражити лијека томе у одцепљењу од патријаршије цариградске; ваљда ће то помоћи, а овако, или Дионисије или Данило или ко други; један гори од другог. Ви сте без сумње чули о бањалучкој богословији. Њу је ко што знате овђе незаборављени Пелагић основао. Незаборављени зато, што је још и данас у најбољој успомени међу народом овђе. Његово је име лозинка у овим крајевима. Он је уз пркос свему обешењаклуку којим

се с извјесне стране проти њега интригира, од одлучног уплива у овим крајевима. Ту се огледа, како инстинкат народни добро пресуђују. О Пелагићу је, народ увјерен да му је пријатељ, јер је своје ријечи, вазда дјелом посједочаво. Дакле у тој богословији било је ономад опет неки изванредни ферија.

Ђаци су поднијели били тужбу проти професора, неког Костића и попа Татомира Миловука, који су из Биограда амо дошли, — Та распра је тим свршена, да је 30 ђака богословију напустило и својим кућама кренуло. Почем је богословија народна а не бањалучка, и почем изгледа, да бањалучкој општини као таквој мало лежи до напретка народног кад тридесеторицу сиромашних ђака послије пола године из школе тони, и почем се тврди да ти учитељи збиља ништ невриједе; то, држимо, да је нужно да се бањалучка општина за такав чин оправда пред јавности. Јер узмимо да је то или из објести или из неразумјевана учињено, онда би наша дужност била, народом повјерену управу богословије из руку бањалучке општине узети, и у друге врсније руке, које друге општине предати.

Ја сам и проти намјере развео. Да престанем. Само још нешто о жељезници. Онај комадић од Приједора до Бањалуке, што су почели зидати, те доњи и горњи дио пута, т. ј. насип и шиње већ поставили, — сад је под водом сасвим. Инжинири се изговарају да то нису узимали у рачун. Даље се канда неће ни правити, јер г. Хиршу мањкају канда паре. Овај комадић до Бањалуке је раван као длан, отога и дозидаше. Али даље до Сарајева и од Сарајева, настају страшне препоне. Чудимо се како је влада биограцка о том свему слабо извјештена била, кад је онаком очинском бригом заданута, народну скупштину у Крагујевцу преклињала, да пристане на што скорије зидање жељезнице у Србији, јер ће Хирш са својом свијецком пругом Србију обићи; — а овамо Хиршу сјевају варнице, градећи ову срдњу од Приједора до Бањелуке. Што се тога тиче, може те слободно 20 година мирно спавати, Хирш неће ни за 20 година ту пругу довршити.

Сад заршујем. Не надајте се ни од селе честим вјестима од мене. Казо сам вам што ме побуђује, те се оканих дописивања. Зато опет немојте мислити да смо малаксали. Нисмо! Ми би рекли да смо вриједнији. Да видимо.....

(К.) Из Мола. Одовуда се врло ретко што јавља читалачком свету, — и чисто би се помислити дало, као да у овом досад гласовитом месту Срба већ више није; Срба и данас у Молу има, но нису баш они пређашњи Срби у делу, — ма да одономад учиниште дело, које свако јако треба да се обележи и на јавност изнесе. — С тога се ево и латих пера, да то дело ако и вешт на перу нисам јавности предам, па да и остали свет види свест молских правосл. општинара; — а та је: — У 129. броју „Заставе“ био је расписан стечај на упражњено место женског учитеља, — где се изрично искало, „да само они то место добити могу који су добри учитељи, — али ваљани певци“ и на које њих осморица искаше се, — међу којим и Ј. Томић перлежки учитељ, који се сада у Пешти изучавајући нотно појање у конзерваторији бави, — па и осталих сведоџбе ваљане су, — па шта мислите? — ни једна молба ни једна сведоџба, није прочитана — нити се знало ко тражи, ни какав је!! Ил валда мислите, да је општина на основу закона најспособнијег изабрала? — Боже сачувај!! — Сведоџбе ничије нису читане — а зашто? — зато што је молски свештеник г. Ђ. Г. на недељу дана пред избор од куће до куће ишао, и просте људе мољакао и наговарао да његовог сина учитеља меленачког (ком част и поштење) извичу, које се и догодило. — Но чујте још ток избора: Г. председник није могао ни казати, зашто је скупштину сазвао, кад наговорени општинари па и неопштинари (онако преко трупце) повикаше: „нашег попе сина оћемо“ — и када се један нашао, и казао: да на основу решкрипта од 1868. §. 20. — син као учитељ и подчињен, неможе бити овде учитељ, — онда сам г. попа рече: „чуо сам браћо да оћеду да протестирају — због тога што сам ја овде свештеник — син ми пак свештен. помоћник — па други син да ми небуде оде учитељ, — ал ја браћо! нисам катихета, а ни управитељ — дакле мој син немора мени бити подчињен!“ — Лепо свађање!! — син па да није оцу подчињен?! — ил зар незна г. попа! да је црква и школа — мати и ћи? — па зар још ни то незна да се наши славни људи боре за одржање верозаконске школе? — или он свађа, да је верозаконска и комунална школа једно и исто — па да учитељ владом наметути другом коме, осим владе подчињен бити мора. — Господине попо! знајте да верозаконски учитељ мора цркви својој, и у њој служећем свештенику — а црква ваљда знате шта значи? — подчињен бити (то не. У.) или ви под почињености разумевате старо учитељско попи баштованство — и гароношство? — о чуда! — Ал да г. наш попа — ни он није ником осим мађарском митрополиту „Хајналду“ којем је у православном олтару мађарским језиком „Sokaik éljén“ појао, подчињен! —

Напослетку све што до сада наведох, нисам смерао тим никога вређати, но само из сажаљења према осталим тражећим се без леба учитељима а који се при том истрошише казати, да ако би се још које место у Молу отворило нек се нетроше и нек га неиште, јер наш г. попа Г. има још једног сина у препарандији — а и тако ће већ општина се постарати, да једног од ове двоице мушких избаци и попина сина доведе, — те ће кроз неко време цео Мол постати својина „Грујићеве породице.“ Ал ништа — ваљда и епар. школ. одбор зна закон? —

КАКО СТОЈЕ СТВАРИ У МАНАСТИРУ КОВИЉУ?!

Недавно „случајно“ читао сам у једним српским новинама допис из Карловаца, у којем најцрњим бојама описује се и осуђује економска управа у рукама народњака — над манастирским добрима, а поглавито ту наглашује се — како саборска комисија у манастиру Ковиљу „другим речма само *жари и пали*, како се тамо троши и т. д.“

Пошто сам и сам у истој комисији члан — то не могу допустити, да се овој подмећу оне ствари од којих је чиста — „ако баш и није са свима атрибутима непогрешивости провиђена“ (као што неки људи себи прписују,) то ипак чланови њени с правом могу рећи, такове су личности, који ни за чију љубав (па баш ни за рођеног брата свога) не би допустили, да се са општим добром монопол тера — (подписани бар за себе добар стоји, да би радије пре из онога тела — друштва — изступио, него што би морао преко уверења свога кроз прсте гледати. —) По кад овој на путу стоје онакови елементи, са којима нити је с лепим а ни с ружним „како ваља“ на крај изаћи... то онда не пада кривња на комисију и од ње постављеног економа, ако се за годину дана у манастиру Ковиљу није могао показати онакови успех какав је ова себи у задатак и изглед ставила да покаже. Ко је пак томе свему крив? нека сведочи сљедећа тужба, коју је саборска комисија па високославни саборски одбор у Карловцима управила, и коју равнања ради у свет на јавност износим, која гласи: „На бр 5. Од саборске комисије за преглед монастира Бачких. На основу одлука сабор. одбора од 17 сент. т. г, број 22, и 30 част нам је овде у прилогу под А.) ставити преглед свију производа добивених год. 1871 у монастиру Бођани с том учтивом примедбом, да се овде неда тачно одлучити оно што је за кућу потребно — а шта и кад продавати се има, пошто је ова кућа врло сиромашна, а поред тога и презадужена, — те с тога се за сад ни помишљати не може на какав сувишак за просветне цели, ван круга монастирског. — Једина срећа мора бити, ако се овај манастир од дуга ослободи и на углед достојанства српских задужбина како ваља одржи, што је покорно подписаној комисији толико за руком испало, да ће са крајем т. г. ако и не сасвим, оно бар већим делом дуг вишереченог манастира бити одплаћен, а поред тога у боље и у гледније стање доведен.

У погледу манастира Ковиља морамо уз повратак достављена нам два списа сабор. одбора под Б. као и извода записника под В. приметити, да ни један од два налога извршити не могосмо с тога, што се г. К. Стануловић администратор манастира Ковиља, тако ренитентан показао, да је не само власти и закону покорност одрекао, него у занешености и зверској јарости својој покорно подписану комисију најувредљивијим речима приморао, за избегавање каквих скандала, и из дужности према своме рођеноме достојанству да је св. обитељ оставити морала, као што то и приложени под Г. записник показује.

Поводом тим натопљена је била покорно подписана комисија сваки даљи рад у манастиру Ковиљу обуставити, и целу ствар високослав. сабор. одбору као надлежној власти јавити с том молбом, да се против г. Кипријана Стануловића архимандрита и администратора дисциплинарна истрага поведе и исти неодложно из манастира Ковиља крене — а на своје определење у Кривину Главу*) упути, из сљедећих мотива:

1. Што од српског народа створен и од Њиховог Величанства цара и краља потврђен закон не поштује.

2. Што предпостављене власти не признаје и на гадан начин вређа и хули.

3. Што се опија и друге саблазњава.

4. Шта му је ум (по више пута опажаним симптомима судећи) поремећен те незна шта чини.

5. Што обште добро народно харчи и упропашћује, и

6. Што газдовање не разуме — а смета и другима, да кућу у бољи ред доведу. За подкрепљење ових навода нека нам је слободно позвати се на горе споменути записник као и цело манастирско особље у Ковиљу, не мање и већином становништва горњег и доњег Ковиља.

За доказ да г. К. Стануловић архим. и администратор црквено-народна добра у манастиру Ковиљу харчи и тамани нека служе следеће цифре:

Кад је саборска комисија прошле 1870. год. у јесен надзор над манастирима у Бачкој примила, поставила је у ман. Ковиљу економа, какав се покрај ограничене плате и оскудности стручњака код нас наћи могао, и израдила је за истога упутство (инструкцију) по којој у првоме реду стоји духовни настојатељ односно братство према истоме као контрола, у другоме реду члан комисије и више ваљске контроле, а на покон у трећем реду сама комисија; — све дужности и мере економске има економ договорно са братством и односно чланом више ваљске контроле предузимати, са изузетком случаја, који одлагања не трпи, (§. 16.) које је све и упражњавано. Шта је пак побудило покорно подписану комисију на овакав поступак? То, што је увидила одмах сиромаштво духа у свакоме погледу код г. К. Стануловића, архим. и администратора, не мање, да економију не разуме, а поглавито што народно добро харчи и упропашћује, па кад се вођења економије г. Јустин Болић намесник примити не хтеде, то је комисија од високог сабора прописаном сретству притећи морала и предпаведено расположење учинила; јер ладнокрвно није могла гледати, до од блажене памети покојног архимандрита Коларовића преосталу цветајућу економију, која је у руке г. К. Стануловићу архим. и администратору прешла, и у чијим је рукама рамљати и опадати почела, — и на даље чистој судби остави, — пошто као што се из рачуна види, да је г. К. Стануловић концем год. 1868 6956 фор. 40 $^{2}/_{10}$ нов. готовине примио, а концем године 1869. само 6067 фор. 6 нов. показао, по томе дакле, да за годину дана не само ништа привредио неје, него је још 889 фор. 6 нов. готовог новца прохарчио. Прошле пак године 1870 месеца октобра дана 10. продао је из годишња прихода у готовом новцу 668 ф. 38 н. На то време од десет месеци оставио је пак осим других млогих пасива, само дуг у име редовног пореза од 706 ф. 29 н. и у име еквивалента 77 фор. 92 н.н. свега дакле у име пореза-дуга 784 ф. 21 нов. по томе дакледе било би дефицита 115 ф. 83 нов.

Шшто је пак још горе, да су све зграде и економске справе у трошношне и занемареноме стању затечене — које је све бољу управу, и савеснију радњу захтевало, с тога је пре свегага покорно подписана комисија наредила што већу штедњу у (која је душа економији) и наложила економу, да се што мањоњом снагом а што више ради — на сваки пак случај, да се вивише уради и да се већи приход покаже но што је до пре био. 3. За постижење ове цели, требало је донети правила (статут) по коком би сваки члан ман. особља знао своје дужности и обратно колико и шта коме припада; те се једном приликом почелело уговарати са г. К. Стануловићем архимандритом о основимима једног таквог штатута; но кад је до подниса дошло — туту је први архимандрит и администратор био, који такови и штатут подписати није хтео, у ком је међу осталим и то стстојало: да на сваког чиновника манастирског само два сајтлилика вина на дан долази, а кад гостију у манастиру има — ононда на сваку особу несме више доћи до само две мере (холбебе) на дан; ако би ко преко определене мере више желео пити, и, то да пића за своје собствене новце купи и т. д. и т. д. Покорорно подписана комисија мислила је да може само на тај начинин ред у кући завести, и сигуран рачун начинити, јер где не нема мере и реда, тамо неможе бити среће и напретка — а најмјмање правог и доброг рачуна. Како пак са радом и мером ко код г. К. Стануловића архим. и администратора изгледа, показузује његово свагдашње ванредно стање — у којем је без мере и трошио пиће, јело и друго све до чега се дочепати могао —— што је за собом свакидању тужбу од стране економа повуклкло; покрај тога пречио је а и дакле пречи редовну и целисхододну економску радњу. Он није допустио, да се четир тако звана а парадна коња који кућу годишње 1000 ф. а. в. трошка стају у продаду — и на њихово место два обична домаћа коња набавеве; није допустио да се више матори јалови крава даље даду, і, и боље пасме на место истих ма и 1—2 комада набави; није дао, да се нека земља искрчи и засеје (урбарном учини) и др. — — ко ту онда може да покаже напредак и могући рентабилитетет!; Поред такових околности недаје се и не може се постигнути она цел за коју смо изаслани, и коју српски народ од од толико времена жељно изчекива, и на покон коју треба и морора имати — па ма с тога г. К. Стануловић из манас. Ковилала протеран био.....

Из із предпаведенога види се ништавост г. Киприана Стануловића архман. и администратора, који и безобзирно нећемо да кажемо безобразно, телали као да народњаци хоћеју манастстирско добро да „упропасте“ те под маском привидног свог р родољубла — себи присвојава оно, што му са правом не припада, те с тога хуку буку подиже на комисију и од ње посостављеног економа.

Да а би се пак очевидно доказало какав је напредак саб. економом за годину дана свога руковања (поред свег пркоса и пречењена од стране архман. администратора) показао, нека служи и:

1-ово Да су стаје већином поправљене и у боље стање доведеене.

2-гого Да су осам катас. ланаца земље са истом снагом — више і посејаних него под администратором.

3-ће Да је поред све неродице (Miszjahr) 251 $^{1}/_{3}$ пешт. мерова ране уу зрну — више добивено него под администратором.

4-тоо Да се у хамбару (granarium) налази 581 $^{2}/_{3}$ пешт. мерова ране више но што је администратор лане предао, и напокон.

5-тоо Да се у благајни налази од последње године дана прихода 2920 ф. 79 н. док је архим. администратор лане само 668 ф. 38 н. готовине предао. По томе дакле економ је показао више новаца односно годишњег прихода 2252 ф. 41 н. у готовини; а кад овој своти додамо онај дуг који је од г. администратора за порез и еквиваленат остао у износу од 980 фор. 26 нов. и оно што је за покојног архимандрита Коларовића на укоп и друго његовом брату у Р. Алмашу више но обично плаћено у своти од 849 ф. а. вр. то је цео годишњи чист приход већи у 4081 ф. 77 н. а. вр. него код администратора. овде не урачунавајући оно још што се више у име диурне г. администратору и братству — тако исто и на сликање темпла издало, што такође једну знатну пошту у издавању чини.

Овако дакле стање ствари стоји у манастиру Ковиљу каково и на даље неможе обстати — пошто Стануловић, нити какову контролу, нити коју власт над собом хоће да трпи. Пошто је сву превласт узео у своје руке, с тога понављамо молбу: да се Стануловић из манас. Ковиља уклони и против њега неодложно изтрага поведе, пошто нам иначе савест недопушта, да и на даље бригу и надзор над манастирима Бачким водимо, и у том случају радо полажемо мандате у руке слав. сабор. одбора. Из седнице сабор. комисије држане у Сомбору 9. октобра 1871.

Божидар Вујић,
као члан саборске комисије и перовођа.

*) Нека нам је допуштено приметити, да нан. Привина Глава никад није био „архимандрија“ него увек „игуманија,“ те по томе а и иначе г, Стануловић не може тај манастир сматрати за своје определење, тим мање, што нам гомиле тужби лежи против њега још из оног доба кад је над тим манастиром не посредну управу имао. Тужбе су те у толико значајније, у колико су долазиле из околних места, а то ће свако допустити, да српски манастири нису „спахилуци,“ па да могу заузети таки положај према народу око себе, који народ од манастира отуђује и против себе раздражује. Г. Стануловићу је тај манастир дат под управу онда, кад је један од „свемогућих“ архимандрита пок. патријара Маширевића узео себи *три* манастира под управу, те да му г. Стануловић неби правио „опозицију“ хтео је и овога да зајази са *два* манастира, отуд нан. Пр. Глава под његовом „управом.“ У.)

ТРОЈЕДНА КРАЉЕВИНА.

„Обзор“ доноси чланак један о преговорима хрватске народне странке и гр. Лоњаја у коме се међу осталим и ово вели:

„Видиће се, колико има самостална карактера и духа у грофа Лоњаја, хоће ли моћи одољети сплетке и противштине свога предшастника. Мамећи наше у Пешту и Беч, клео се искреном намером концесија. Било би и лудо веровати, да ће Крестић и Мразовић Лоњајев поглед и стиснутак руке признати за концесију учињену Хрватској. Било би непоштено мислити, да ће Вончина и Рачки за понуду какве службе заборавити на потребе народа. С њима се договарати с одлуком, да се нагодба уздржи у садањој форми, било је посве сувишно.

Пише се овде онде, да је Лоњаји својом приправности на договор доказао своју помирљивост и приправност споразумка. Јасно је, да та лудорија шиба на то, да се може кривица бацити на Мразовића и Крестића, ако небуде споразумљења. Што ће други о свему писати, нама је сасвим свеједно. Но хрватски ће се народ смејати грохотом толико разкривеној лукавштини, која би радо упутила, да је помирљив угарски министар, који се договара с опозицијом. а није приправан на ревизију нагодбе, или несме од грофа Андрашија на ревизију пристати. Њему неће бити жао, што се његови поузданици нису могли споразумети с државником, који неуважава народњега гласа и захтева, него ће пожалити и замерити, да су ти поузданици уз досадање изкуство могли веровати у добре намере мађарских државника.

Да се хрватски народњаци за вољу грофа Лоњаја одрекну ревизије нагодбе, бацио би се на њих укор, да су за своју корист изневерили народ и његову тежњу. Да се непостигне споразум, јер гроф Лоњаји неће ревизије, коју сав народ хоће, онда ће се бацити противна кривња, да су хрватски народњаци претеране, конфузне главе, које траже, што је немогуће. Буде ли бирати међу ова два укора, они ће одабрати овај последњи. Народ ће их похвалити, зашто их противници буду корили; он ће их сто пути изабрати и овластити, да онај укор заслуже; он ће питати: зашто није могуће, да аутономна хрватска влада збиља буде аутономна, зашто да сабор неби могао у истину вршити законарство, које му се привидним законом допушта. Промишљавајући о том озбиљније, пронаћи ће и сам одговор на своја питања: Мађари кажу, да зато није могуће, јер мисле, шта више, јер их неки хрватски народно-уставњаци подучавају, да Хрвати воле, нека угарска влада по вољи разполаже хрватским новцем, хрватском владом и хрватским сабором. Будимо код једнога избора још сложни и узтрајни, те ће и мађарски државници признати за могуће, што сада претераности називљу. За сада сматрају они изјављену код избора народну вољу за пуки случај и мисле, да народ нежели ревизије, коју његови поузданици траже. Па добро, нека покушају, нека се новим изборима увере, ко истинито разлаже вољу и жељу народа, Јулије Јелачић и Крчивој, или Мразовић и Крестић.

Ревизија нагодбе изјављује се за немогућу, а држи се за могуће, како се по Загребу разноси поуздан глас, да генерал витез Молинари заузме банско намјестништво. Мађаронско врело сходни банова усануло! Била су двоица из тога кова: једнога је посекао петрињски суд, другога абсолутна неспособност. Прекрасно се отворио ред мађарски цивилни банова, те им се мора дати наместник генерал, муж истина свакога поштовања достојан, али овому народу, овој земљи туђ. Паметни ће рећи, да је све на свету пре немогуће, него ли устав, кога уздржавати немогу домаћи његови створитељи.

Чује се и то, да гроф Лоњаји, паче и сама круна врло жели, нека се хрватске странке измире. То ће рећи, нека се измири програм чиновничке скупштине, којему је нагодба non plus ultra среће и државничке мудрости, с народним програмом, који захтева промену нагодбе. С ким да се помирује народ: с Ладиславом Пејачевићем, Карлом Домином, Јулием Крцивојем и Коломапом Микшићем? Предлог доликујући некладном времену. Ова чељад нема у земљи никакове вредности, па их тражи код Мађара издајством властите домовине. Чиновници, који једини, па и ови не сви, од нужде сачињавају њихову војску, хвалити ће радостни Богу ако узмогну забацити садашњи јарам и вратит се у коло народа. Тко тражи некакво измирење странака, непозна наши одношаја. Странака овде нема: на једној је страни сав народ, који у праву тражи будућност и слободи снагу, на другој пак неколико спортсмана и нобелкучиша, за које ни жива душа неби знала, да се нису одметништвом заслужили протекцију угарске владе. Међу њима у средини људа се узнемирено чиновништво, осећајем стојеће уз народ, свакидањом нуждом претерано у служби Угарске, једва чекајући, да народ развије толику снагу, да себе и чиновништво ослободи. О каквој ћеш ту говорити помирби?

Не то, него је вредно и може бити спасоносно, да се измире Хрватска и Угарска. Томе као што су увек тако и сада стоје на путу тежња мађарска и још више пришаптавања хрватски одметника. Неможе ли никако другчије бити, народ је дужан, пак и хоће наставити борбу за своју слободу, за свој живот.“

НОВИ САД 30. дец. Јуче 29. дек. била је заједничка седница књижевнога одељења и управног одбора Митице Српске. На место текелијиног питомца А. В. Поповића, који је постао професор у гимназији новосадској, супституисан је до скупштине Милан Јовановић, медик пете године. Даље је одлучено да се А. Вујићу, правнику, да полупитомачко место, ако које има празно. — Књижевно одељење изабрало је за члана књижевноме одбору др. Лазу Костића, на место Т. Недељковића који се одселио у Плашки. На св. Саву беседиће у Матици професор В. Ђурђевић. „Летопис“ за годину 1870 и 71 почеће се штампати јануара месеца; књижевни одбор удесиће што за то треба. Осим „Летописа“ штампаће се још једна школска књига, ако књижевни одбор изрече свој суд, да ју је вредно откупити. Државно право, басне, Ј. Игњатовића омаљи списи, Живот Саве Текелије (од њега самог) и Српска историја деспота Ђурђа Бранковића VII., за сад се још не могу штампати, јер — не допушта буџет.

НОВИЈЕ.

Праг 27. дек. Земаљски одбор закључио је повисити потпору земаљску чешком народном позоришту тако, да ће сад та потпомоћ двоструко већа бити од оне, коју немачко позориште пражко добија.

— Чешке листове све већма конфискују; неки дан су опет премештали редакцију „Кор. Сл.“ тражећи „Политику,“ и ту је полицајна власт насилно обијала браве од одаја и орманова, но није ипак нашла ништа. —

Пешта 26. дек. „Хон“ јавља, да ће се хрватски сабор 3. јануара отворити, и да ће се онда наставити у Пешти преговори народне странке хрватске са мађарском владом.

Цариград 24. дек. Султан је одобрио уговор склопљен између Турске и Русије због грађења телеграфске подводне жице између Цариграда и Одесе.

Мадрит 26. дек. Краљевским декретом закључен је овогодишњи период кортески седница и сазивају се кортеси у нову периоду за 10. јан. идуће год.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Свршетком овог месеца свршује се шеста година од како „Застава“ излази. У исто време истиче и рок претплати г. г. предплатницима, који су на овај лист до краја ове године претплатили, као и онима који нам за лист дугују што наступа крајње време, да нам се одуже.

Опоминући ове последње да нам се одуже, позивамо све пријатеље и сународнике наше, који се с начелима и правцем листа слажу, да нас претплатом потпомогну и у будуће, како би „Застава“ и у седмој години свога излажења могла што боље одговорити позиву своме.

„Застава“ ће и од нове године излазити у истом формату трипут на недељу по дојакошњој цени. Од броја претплатника зависиће, да облик и садржина листа буде савршенија разноврснија и потпунија; буде ли више претплатника, моћи ће се већа радна снага прикупити.

Цена је листу као и до сад: за Аустро-угарску државу.

На годину	12 ф.
„ по године	6 „
„ четврт године	3 „
„ месец дана	1 „

За Србију:

На годину	120 гр. у сребру.
„ по године	60 „ „ „
„ четврт године	30 „ „ „

Претплата се шаље на: *администрацију* „Заставе,“ у Нови Сад, — дописи пак на: *уредништво*.

У Новом Саду 20. декембра 1871.

Уредништво „Заставе.“

Стан је у кући Д. Цветковића 11—12 бр. у дунавској улици.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Овијем се даје на знање да је

„ЊЕМАЧКО-СРПСКИ РЈЕЧНИК“

Вука Стеф. Караџића

готов и да ће се овијех дана свијема г. г. скупитељима као и г. г. појединим пренумерантима као што је у своје вријеме оглашено „per Nachnahme“ о моме трошку разаслати.

Уједно јављам да ће се одмах за овим рјечником почети прештампавати *I. књига Срп. нар. пјесама*, за којом ће слѣдовати II. и III. књига истијех пјесама.

У Бечу 19. дек. 1871.

Ана, удовица
Вука Стеф. Караџића.

II. СВЕСКА РОМАНА

„СИРОТИ БОГАТАШИ“,

готова је и може се добити код мене, у штампарији др. Јована Суботића и у трговини Стеве Ратковића по 60 нов. а. вр.

У Новоме Саду 28. децембра 1871.

Ђока Јовановић,
ћурчијска улица бр. 1780.

Српско народно позориште.

Ред представа у Новоме Саду.

Прва свечана представа у новој дворани у суботу 1. јануара 1872. први пут: **„Демон“**. Повест и алегорија у 3. дела. од дра Милана Јовановића.

У недељу 2. јануара: **„Сађурица и шубара“**. Шаљива игра у 4. радње с песмама, из живота покојне иришке слепачке академије, од Илије Округића Сремца.

У уторак 4. јануара: **„Максим Црнојевић“**. Трагедија у 5. радња с песмама од Лазе Костића, за српску позорницу удесио А. Хаџић.

У четвртак 6. јануара први пут: **„Граничари“**. Позоришна игра с песмама у 3. радње, од J. Фрајденрајха, за српску позорницу удесио А. Хаџић.

ПОЗИВ

НА ЈАВНА ПРЕДАВАЊА У НОВОМЕ САДУ.

Јавља се поштованој публици да ће девето јавно предавање бити у недељу 2. јануара 1872. у дворани „српског друштва за радиност“ и да ће том приликом говорити *Емил Чакра* о томе; **„Какви смо сад, а какви би требали да будемо.“**

Почетак је предавању у 5. сахата после подне.

У Новоме Саду 30. децембра 1871.

Одбор за јавна предавања.

СРБИ ЗАНАТЛИЈЕ!

НА ЈАВНИ САСТАНАК

позивамо вас овим у *недељу 2. јануара 1872* — задругаре „задруге Срба занатлија“ и незадругаре — **у дворани „српског друштва за радиност.“**

Предмети већања:

1-во Извештај главнога одбора о свом раду;

2-го о потврди задругиних правила, (која су поправљена послата на одобрење угарском министарству);

3-ће предлог: да се жалбе и тегобе занатлијства с назори о побољшању пошљу у представци на угарски сабор;

4-то други омањи предлози.

У Новом Саду, из седнице одборске 19. декембра 1871. год.

Проф. А. Сандић с. р., секретар задругин. — **Алекса Алексић** с. р., председник задр.

ИСПРАВАК.

У бр. 149. „Заставе“ саопштено је из седнице школског одбора, да је за III. разред овдашње женске школе *изабран* за учитеља између више ваљани компетената г. Лугумерски. Даље замера се школском одбору, *што не води довољно рачуна о савременим захтевима педагогије*, која данас не само женску, него шта више и саму мушку децу у првим годинама похађања школе поверава учитељкама где год ових има.

На то морам по дужности својој истини у атар ово да одговорим.

Школски одбор нема права и није овлаштен да *бира* учитеља, него само *препоручити* општини једног између компетената на избор. И у овом случају је школски одбор закона се држао, те је г. Лугумерски из одбора општини на избор за учитеља *препоручен*, а не *изабран*.

Даље одбор је том приликом *водио у потпуној мери рачуна* о савременим захтевима педагогије, јер је одбор по други пут конкурзом *изриком позвао био учитељке* да компетују на ово учитељско место; а што одбор није *нашао* између компетената женскињу, коју би препоручити могао, и што одбор није тео, да школу и децу препоручи женским па ма и невештим и неспособним рукама, него је држао, да је по школу и напредак дечији од веће користи добро спремљен и увежбан учитељ, то не треба валда одбору замерити; тим је он довољно водио рачуна и о *лицу* али је још више водио рачуна о *школи*, па дакле и о захтевима напредне педагогије.

Др. J. Туроман.
председник одбора школског.

КОРЕСПОНДЕНЦИЈА УРЕДНИШТВА.

Г. *Јефти Вукадиновићу* проти у Земун. Ваше припослано писмо могли уврстити у лист због тога, што је према простору листа сувише велико, и што се не бави побијањем навода дотичног дописа него се самовољно узимаједно лице за дописника, те се исто напада, ма да оно није дописник упитног дописа. Одбрану, побијања разлозима оних навода, увек ћемо радо примити ако не заузима сувише великог простора, без обзира на то: дал ће ко наш лист држати или не, и дал ће се људи одвраћати од тога да га не држе. — Дописника пак овим путем, којим сте ви хтели не можемо именовати.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Пешта 27. дек. У пшеници беше данас нешто пријатнија тенденција; понуда беше слаба и боље врсте плаћане су по 5 н. више, лошије пак осташе на старој цени. Промет на 12.000 м. Раж са 10 н. ниже. Јечам не промењен. Зоб 5. н. јефтинија.

Бележено је;

Пшенице потис. 85½ *ft.* 7 ф. 35 н. 84¾ *ft.* 7 ф. 35 н. 84½ *ft.* 7 ф. 15 н. 84 *ft.* 7 ф. 5 н. 83 *ft.* 6 ф. 90 н. 82½ *ft.* 6 ф. 65 н. 82 *ft.* 6 ф. 65 н. све на рокове. — Горњоземске 85¾ *ft.* 7 ф. 30 н. 85 *ft.* 7 ф. 15 н. на рокове — Пештанске 85 *ft.* 7 ф. 17½ н. 85½ *ft.* 7 ф. 22½ н. 84 *ft.* 7 ф. 10 н. све на рокове и по ц. центи.

Ражи 78—80 *ft.* 3 ф. 70 н. за готово.

Зоби 50 *ft.* 1 ф. 92½ н., 50 *ft.* 1 ф. 85 н., за готово.

Узанц-Пшеница за пролеће 6 ф. 60 н. за гот. 6 ф. 62½ н., у роби.

Узанц-Раж за јан. и фебр. 3 ф. 70 н. за гот. 3 ф. 72½ н. за робу.

Узанц-Кукуруз за мај, јуни 4 ф. 5 н., за готово 4 ф. 7 н., у роби.

Узанц-Зоб за јан. фебр. 1 ф, 92 н., за гот. 1 ф. 93 н. у роби.

КУРЗ ОД 29. ДЕКЕМБРА.

Сребро — — — — — — — — — — — —	113.75
Дукати — — — — — — — — — — — —	5.37

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На ново устројена места варошки званичника у Карловцима и то:

1. Великог Бележника с платом годишњом од 900 фор. и слободним станом.

2. Подбележника с платом годишњом од 600 ф. и 100 ф. станарина.

3. Мерника с платом годишњом од 700 фор. и дневница при радњи ванској.

4. Градског лечника с платом годишњом од 700 ф. и слободним станом.

5. Градског наредника с платом годишњом од 400 ф. и слободним станом.

Условија су: За великог и подбележника, да знају потпуно српски и немачки језик, и да су способни за писмене и веће саставке у истима, да знају земаљски закон и прописе о варошким општинама, о обранбеној системи, школама и т. д. у крајини и да су у рачунским пословима вешти. —

За мерника, да је с добрим успехом свршио политехнику и за јавног мерника квалификован.

За лечника да је градуиран доктор медицине, хирургије и т. д.

За градског наредника да разуме полицајну службу унутрашњу и спољашњу, и да је способан за писмени рад у полицајној струци.

Рок је стечају 31. јан. 1871. до којег молбенице с нужним доказима и с лекарском сведоџбом о потпуном здрављу компетента варошком магистрату имају се поднети.

У Карловцима 2. јануара 1872.

Стеван Ристић.
адв. и градоначелник.

649—3—3

БАЗАР!

МУШКА КРОЈАЧКА ЗАЈЕДНИЦА

у НОВОМЕ САДУ,

У КУЋИ АЈГЛЕРОВОЈ „КОД ЦАРИЦЕ ЈЕЛИСАВЕТЕ“,

изјављује овим пре свега своју најтоплију захвалност на досадањем поверењу, које јој се од стране високопоштоване публике указало. — Уједно моли и за даље поверење за предстојећу сезону месојеђа.

Заједница се побринула по најбољем укусу, за велики избор разни мушки хаљина, а особито за салонска одела, т. ј. за балове и друге забаве и т. д. Цене су јако умерене, са обзиром на добру робу и ваљан посао. Тако исто на жељу и захтевање може цело одело за најкраће време зготовити. У овој заједници су најбоље кројачке снаге задобивене.

Срби браћо! Сматрајмо за срећу, како Нови Сад тако и околина, да се ова српска кројачка заједница здружила, да стане на пут досадањем поступању, којем сте до сад приређени били, код тандлера хаљине купоі који нису ни изучени мајстори, а били сте послужени непостојаним еспапом и хрђавим радом, па кад сте поч носити, онда сте тек увидели да не ваља и да сте преварени.

Зато Срби браћо! обратите се нас, ћемо свакога, како са добрим еспапом, тако и ваљаним радом тино послужити.

Ми се препоручујемо и молимо за многобројну посету.

У Новоме Саду 30. декембра 1871.

О. О Р,
српске мушке јачке заједнице.

634—1—3.

ОГЛАС.

По што имам још доста празнемена, то сам науман, да дајем часове из слобог цртања по *методи професора Вајдлиха*.

Ближи услови могу се дознати мене самог од 11—12 сахата пре подне.

Ф. Л. Тиђах,
професор у вароп реалци,
ћурчијска улица, у кући Вајнбергерке

653—1—1

ПРАВИ цр. патентирано од Њ. Величанства ново са највишом диплом обдарени, од медицког факултета испитани и похваљени, хиљадама пропробани и та добром сведочбом снабдевени.

МИШОМОР

ради коначног истребленја пацова, куни и пољски мишева, кртина и шваба (који се јагражи и купује), може се прави добити у Новом у код Љубе Стефановића (код три главе шећера.) У Земуку код Д. Јовановића и сина. У Белој цркви код К. А. Харлах У Панчеву код У. Јохановића.

ЦЕНЕ: једна велика плехана кутија 1 ф. а мала кутија 80 н. — Наручбине појединих кутија врше тачно и брзо одправљају уз наплату путна трошка. —

Извод из једнога од многих писама, који и сваки дан стижу:

Молим, пошљите ми још неколико доза аркма, јер нам јако досађују пацови, а оне две дозе што смо ди већ су **најсјајније** *показале своје дејство.*“

15. јуна 1871.

С поштовањ
Бети Улман, Базес-Бараке
закупница,
пошта Делница у Ајтској.

КОНКУРС.

ПРВА БАЧКА ТРГОВАЧКА И ПРОМЕТНА БАНКА

тражи једног ликвидатора са годишњом платом од 800 фор.

Тражиоци морају доказати да су вешти у свима канцеларским пословима, и да говоре српски и немецки — желити би било да знаду и мађарски — пријава траје до 15. фебруара п. р.

У Новом Саду 2. јануара 1872.

Управа.

651—2—3

ОГЛАС.

Један млад човек који је свршио трговачку школу и знаде српски и немецки говорити и писати може као практикант у I. бачкој трг. и пром. банки у Новом Саду место добити.

Управа.

652—2—3

ОТВАРАЊЕ ГОСТИОНИЦЕ.

Потписани узима себи част, да јави п. н. публици, да ће отворити нову

КУМЕРОВУ ГОСТИОНИЦУ,

Беч, Mariahilferstrasse 71 a,

у петак, 5. јан. н. р. 1872. у 5. сахата после подне.

Гостионица се та састоји из 120 соба за путнике и из

ВЕЛИКЕ РЕСТАУРАЦИЈЕ

и све је то уређено са највећом елегантношћу и удобношћу.

Уједно јављам и то, да ћу **гостионицу „код енглеског двора,“** као и **пивару** у **Babenbergerstrasse** као и од пре држати, и у исто доба изјављујем своју најтоплију захвалност на поверењу, што сам га до сад уживао, с тим, да ће ми најсветија дужност бити, да то поверење и од сада задржим.

С поштовањем
М. Кумер,
гостионичар.

529—1—2

ПОЗИВ

НА

ГЛАВНУ ГОДИШ. СКУПШТИНУ ШТЕДИОНИЦЕ ВУКОВАРСКЕ

која ће се држати дана 15. фебруара 1872. у 9 сати пре подне у просторијама друштвене двоане, куда се сви гг. деоничари учтиво позивају.

Предмети који ће се у стој скупштини предузети јесу следећи:

1. Извештај равнатеља делању за годину 1872.
2. Избор равнатеља и заменика и определење награде истима.
3. Определење, да ли ће се и колика награда дневним повереницима давати.
4. Осим тога предузеће е и други предмети, ако у смислу §. 22. друштвени правила г. г. деничари то предложили буду.

У Вуковару 19. декембра 1871.

Ст. Рогулић, књиговођа. — **П. Грчић,** равнатељ.

655—1—1

„КРОНОС“

ДРУШТВО ЗА ПЕНЗИЈУ

и

ОСИГУРАЊЕ ЖИВОТА

у

ПЕШТИ.

ОСНОВНА ГЛАВНИЦА

ДВА МИЛИЈОНА ФОР.

КАНЦЕЛАРИЈА ДРУШТВЕНА:

ВАЧКА УЛИЦА „ШТОК ИМ АЈЗЕН“ 1. СПРАТ.

Они, који би хтели примити општу главну, и срезку агентуру на себе, нека своје оферте управе на дирекцију овога друштва у Пешту.

Част нам је овим објавити, да је на основу добијеног одобрења од стране високог кр. угар. минист. трговине, бр. 1129971. од 8, нов. 1871.,

ДРУШТВО ЗА ПЕНЗИЈЕ
и
ОСИГУРАЊЕ ЖИВОТА

„КРОНОС“

У ПЕШТИ

данашњим даном своју радњу отворило.

При склапању тарифе за премије, узели смо у обзир све до сад, на пољу осигурања живота за целисходно пронађене начине осигурања, и тешко да има и једне осигуравајуће комбинације, с погледом на коју, неби ми били у стању, најповољније услове пружити. — Поред многоврсности комбинација осигуравајућих, пружамо ми, поред најповољније (најјефтиније) стављени улога на премију, сваку моћну олакшицу и потпору, у начину уплаћивања премије, а

ОСНОВНИ КАПИТАЛ ОД

2 мил. форината

даје довољно јамства за све обвезе, које ми на себе примимо.

Пешта 3. новембра 1871.

УПРАВА.

521—3—10

Властник и издаватељ др. Свет. Милетић. — Одговоран уредник Стеван Поповић. — Српска народна задружна штампарија.